ESTEETTÖMYYS-KARTOITUS

LAUTAKUNNANKATU 1, KAARINA

SUJUVASTI.FI

YLEISTÄ

Kaarina-talo palvelee Kaarinan kaupungin ja lähiympäristön asukkaita, kun he tarvitsevat kirjasto, ym palveluita. Kaarina-Talossa järjestetään kuukausittain vaihtuvia näyttelyjä, Kaarina-salin konsertit, luennot, pihakirppikset, keskustelutilaisuudet ja monenlaiset esitykset tekevät tapahtumatalosta kaupungin sykkivän sydämen.

Vuonna 2018 avatussa Kaarina-talossa on myös useita pysyviä taideteoksia.

Kaarina-talo valaistaan teemavärein juhlapäivien, isojen tapahtumien, paikallisten merkkipäivien ja erilaisten teemapäivien yhteydessä. Valaistuskalenteri on koottu kaupunkilaisten tekemien ehdotusten pohjalta. Kaarina-talossa toimii lounaskahvila.

Rakennus toimii hyvänä maamerkkinä lähestyttäessä Uudenmaantietä pitkin Turun tai Paimion suunnasta.

JOHDANTO

Esteettömyyskartoituksessa käydään läpi kohteeseen saapuminen, piha-alue, sisäänkäynti, sisätilojen inva wc:t, opasteet, kokoustilat ja lopuksi esitetään toimenpide-ehdotuksia havaittujen puutteiden korjaamiseksi. Toimenpide-ehdotuksille ei raportissa esitetä kustannusarvioita. Asiakas voi käyttää Esteettömyyskartoitusta laatiessaan tarjouspyyntöjä. Esteettömyyskartoitus on laadittu asiakkaan käyttöön.

Esteettömyyskartoituksen kriteereinä käytetään ESHEK-projektissa koottua kriteeristöä. Sen pohjana ovat olleet mm. Suomen rakentamismääräyskokoelma (osat F1, F2 ja G1), SuRaKu –projektissa tuotetut ulkotilojen esteettömyyttä koskevat ohjekortit ja kriteeritaulukot, Rakennustietosäätiön ylläpitämä RT-kortisto, Esteetön rakennus ja ympäristö suunnitteluopas sekä Valtioneuvoston asetus rakennuksen esteettömyydestä (241/2017).

SISÄLLYSLUETTELO

1. SAAPUMINEN

2. PIHA-ALUE

3. PÄÄSISÄÄNKÄYNTI

4 TUULIKAAPPI

5. KOKOUSTILA

6. INFO- JA PALVELUPISTE

7. INVA WC:T

8. HISSI

9. PORTAAT

10. PALAUTUS- JA LAINAUSPISTEET

11. MUUTA HUOMIOITAVAA

12. TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

1. SAAPUMINEN

Kaarina-Talo sijaitsee osoitteessa Lautakunnankatu 1. Föli-seutubussilla pääsee kulkemaan helposti Kaarina-Talolle. Kaarina-Talolla toimii palvelupiste Fiskari.

Kaarina-Talolle on helppo saapua omalla autolla. Lähistöllä on mahdollisuus pysäköidä kadunvarrelle tai parkkialueelle. Invapysäköintipaikat on osin merkitty hyvin ja niihin on helppo pysäköidä. Invapysäköintipaikat on sijoitettu sisäänkäynnin läheisyyteen.

Kaarina-Talon opasteet ovat puutteelliset, ne ovat sijoitettu niin, ettei niitä ole helppo havaita tai ne puuttuvat kokonaan. Rakennuksen yhteydessä on yksi iso opaste, (Kaarina-Talo) joka on luettavissa vain Uudenmaantien puolelta. Rakennuksen muilta sivuilta puuttuvat opasteet. Sisäänkäynnin yhteydessä opaste on kiinnitetty lasioveen. Opastetta on vaikea havaita ikkunasta peilaantumisen vuoksi.

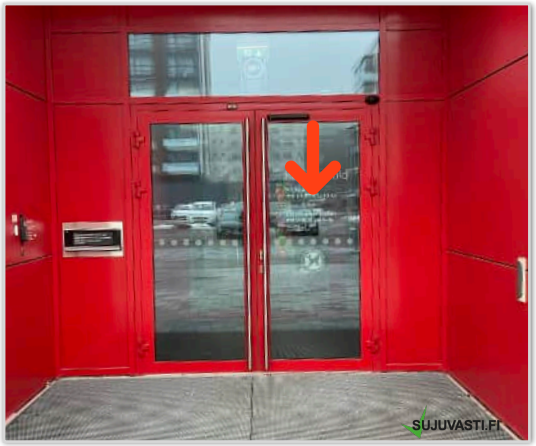

Saattoliikennettä ei ole merkitty liikennemerkillä. Saattoliikenne on mahdollista toteuttaa rakennuksen edustalle.

Suositellaan lisäämään kohteeseen opasteita, niin että ne olisi helppo havaita ja palvelisi näkö- ja kuulorajoitteisia henkilöitä.

Opasteiden sijoittaminen

Opasteet sijoitetaan yleensä kohtisuoraan siihen kulkusuuntaan nähden, josta ne tarkoitetaan nähtäväksi. Opasteen kuvat ja tekstit asennetaan katselusuuntaan nähden loogisesti ja opasteet sijoitetaan siten, että ne on helppo havaita ja opastetta lukeva henkilö voi seisoa aivan opasteen lähellä olematta kulkuväylällä. Opasteet eivät saa olla näkemäesteinä eivätkä aiheuttaa törmäysvaaraa kulkureiteillä. Opasteiden on erotuttava muusta informaatiosta. Opasteet sijoitetaan seisovan täysikasvuisen henkilön katselukorkeudelle (opasteen keskikohta) 1,4 - 1,6 m:n korkeudelle. Erityisesti lapsille suunnitelluissa tiloissa sopiva korkeus on 1,0 - 1,2 m. Osaa opasteista on päästävä tarkastelemaan esteettä myös läheltä. Tämän vuoksi opasteen edessä ei saa olla kalusteita, istutuksia eikä tasoeroja.

Kulkureitit opastetaan selkeästi pääopasteen ja suuntaopasteiden avulla. Opasteita tarvitaan kaikissa paikoissa, joissa käyttäjät joutuvat valitsemaan reitin, kuten risteyskohdissa sekä tasaisin välimatkoin reitin varrella. Merkit ja symbolit esitetään yhtenäisesti koko reitin varrella. Sisätiloihin sijoitetaan tarvittaviin kohtiin paluusuuntaopasteita (esimerkiksi terveyskeskuksissa, hotelleissa, kylpylöissä ja uimahalleissa). Ruuhkaisissa tai suurissa tiloissa käytetään lisäksi kaukaa havaittavia, esimerkiksi katosta ripustettuja opasteita. Kattoon ripustettavan opasteen alla on oltava vapaata korkeutta vähintään 2,1 m. Korkealle sijoitettavat opasteet eivät yksin riitä opastamaan reittiä mm. heikkonäköisille, sillä heidän on päästävä lukemaan opasteita läheltä. (Kilpelä 2019)

2. PIHA-ALUE

Piha-alue on päällystetty pihalaatoilla. Pihalaatoissa ei havaittu painumia tai liian suuria sivukaltevuuksia.

Invapaikkapysäköinti paikat ovat merkitty liikennemerkein. Oskarinkadun suunnasta

tultaessa, invapysäköintipaikka merkin havaitseminen ei ole mahdollista. Liikennemerkit ovat sijoitettu niin, että ne on luettavissa vasta liikennemerkin kohdalla. Lautakunnankadun puolen parkkipaikan Invapysäköintipaikat ovat merkitty paremmin. Opasteet on luettavissa tulo suunnasta.

Invapysäköintipaikan merkintä

Esteettömät autopaikat tulee merkitä kansainvälisellä pyörätuolisymbolilla näkyvälle korkeudelle, kuitenkin vähintään 900 mm:n korkeudelle, asennetuilla kiinteillä pystyopasteilla sekä pysyvästi autopaikan pintaan vähintään 500 mm:n kokoisella symbolilla. Esteettömien autopaikkojen opasteet sijoitetaan etenkin yleisissä ja asiakaspysäköinnin tiloissa siten, että ne näkyvät jo hyvissä ajoin ajoväylältä autopaikalle ajettaessa. Autopaikat voidaan merkitä lisäksi värillä, mikä lisää autopaikan havaittavuutta. Sininen on paikan merkitsemiseen yleisesti käytetty väri. Merkintämaalilla maalattuja paikkoja suositellaan vain lämpimiin sisätiloihin, koska maalipinta voi kylmissä tai märissä olosuhteissa olla liukas.

Suositellaan kääntämään Oskarinkadun liikennemerkit niin, että ne on luettavissa kulkusuunnasta. Suositellaan ottamaan käyttöön Autoliiton Invapysäköintisovellus. Se on käyttäjälle ilmainen sovellus. Sovellukseen voidaan laittaa kohteen tiedot, kuvat invapaikoista ja lisätä lisätietoihin miten kohde on saavutettavissa. Sovelluksessa on navigaattori, joka ohjaa henkilön kohteeseen. Rakennuksen ympärillä on invapysäköintipaikkoja kolmessa eri paikassa.

3. PÄÄSISÄÄNKÄYNTI

Pääsisäänkäynnin edustalla on kivilaatoitus, joka on tasainen eikä ylitä 5% kaltevuus vaatimusta. Sisäänkäynnin edustalla on ritilikkö, joka on esteettömyys suositusten mukainen. Ritilikkö istuu hyvin tasanteeseen.

Ulko-ovessa on avausautomatiikka, jota ohjataan avauspainikkeista ja liiketunnistuksella. Sisäänkäynnin syvennyksen oikealla laidalla on ovien

avauspainikkeet. Avauspainikkeiden korkeus maasta on asetuksen mukainen (950mm).

Vasemmasta seinustasta löytyy erillinen ovikello, jonka korkeus maasta on 1200mm (Suosituskorkeus 900 - 1100 mm).

Sisäänkäynnin edustan ympärillä on katos, jonka syvyys on 2200mm ja leveys 3188. Katos suojaa sisäänkäyntiä sateelta ja lumelta.

Ulko-oven vasemmalla puolella on kirjojen palautusluukku. Kyseinen luukku on liian lähellä katoksen nurkkaa (100mm). Pyörällisellä apuvälineellä ei pääse riittävän lähelle nurkkaa ja kirjojen palauttaminen pyörätuolista käsin on hankalaa.

Ulko-oven lasipinnassa on opaste, joka peilaantuu ikkunasta ja on hankalasti havaittavissa. Suositellaan siirtämään opasteet katoksen seinämiin tai lisäämään kiinteä opastaulu sisäänkäynnin yhteyteen. Sisäänkäynti erottuu huvin julkisivusta.

4. TUULIKAAPPI

Sisäänkäynnin yhteydessä on tuulikaappi. Tuulikaapin syvyys on 2819mm ja leveys 2552mm. Oven avauspainikkeet sijaitsevat oikealla seinustalla molemmat samalla korkeudella 950mm. Avauspainikkeet ovat toisistaan erillään 100mm.

Sisimmäisen oven avauspainike ei toiminut kunnolla. Kartoitus hetkellä rollaattorilla kulkeva vanhempi henkilö jäi kahden oven väliin. Sisimmäisen oven tutka ei havainnut tuulikaapissa ollutta henkilöä. Henkilö yritti painaa oven avauspainiketta muutamia kertoja, mutta ovi ei auennut. Infopisteen henkilö havaitsi tilanteen ja riensi auttamaan.

Tuulikaapin valaistus on 700 luxia, joka on riittävä. Tuulikaapissa on yksi valaisin.

Suositellaan tarkastamaan ovipainikkeet ja avausautomatiikan tutkien säädöt.

Oven liiketunnistin suunnataan siten, että se reagoi myös lyhytkasvuisiin henkilöihin, lapsiin ja pyörätuolin käyttäjiin. Kulkijaa kohden avautuvan oven edessä tarvittava turvaetäisyys merkitään kulkuväylän pintaan tummuus- ja materiaalikontrastina, joka tuntuu jalalla tai näkövammaisen henkilön valkoisella kepillä.

Avauspainike sijoitetaan oven avautumispuolelle, 900 - 1100 mm:n korkeudelle ja vähintään 400 mm:n etäisyydelle nurkasta. Sijoituksessa otetaan huomioon, että käyttäjän ei tarvitse siirtyä pois avautuvan oven tieltä.

Tuulikaapin matosta puuttuu ohjaavat opasteet. Sisätiloissa käytetään opastavaa, reunoiltaan viistettyä 20 - 30 mm leveää ja 5 mm:n korkuista yhtenäistä koholistaa. Listalla opastetaan sisäänkäynniltä palvelupisteeseen, hisseille tai muihin pääkohteisiin. Lista voidaan asentaa lattia-asennuksen yhteydessä ja myös jälkiasennuksena. Kulkureittiä voidaan korostaa tummuuskontrastilla. Lattian kuvioinnit tai voimakkaat värit poikkiraidoissa saattavat johtaa mm. näkövammaisia henkilöitä harhaan ja luulemaan näitä tasoeroiksi. Glowwaylle on tähän tarkoitettuja opasteita.

5. KOKOUSTILA

Kokoustilat ovat saavutettavissa ja esteettömiä. Kokoustiloista puuttuvat erikorkuiset istuimet ja sähköpöydät. Yhdessä kokoustilassa oli kiinteä induktiosilmukka, joka oli kytketty äänentoisto järjestelmään, tilasta puuttui kuuluvuuskartta. Muista kokoustiloista induktiosilmukka puuttui.

Esteettömyysasetuksen (12 §) mukaan, jos katsomossa, auditoriossa, juhla-, kokous- tai ravintolasalissa, opetustilassa tai muussa vastaavassa kokoontumistilassa tai yleisön palvelutilassa on äänentoistojärjestelmä, siinä on oltava induktiosilmukka tai muu vastaava äänensiirtojärjestelmä.

Kokoontumistilojen kiinteät äänentoistojärjestelmät on varustettava äänensiirtojärjestelmillä. Mikäli tilan koko tai muut ominaisuudet eivät mahdollista hyviä kuunteluolosuhteita kuulovammaisille henkilöille, tila varustetaan induktiosilmukalla tai muulla äänensiirtojärjestelmällä, vaikka kiinteää äänentoistojärjestelmää ei olisikaan. Induktiosilmukalla varustettu tila merkitään kansainvälisellä induktiosilmukan tunnuksella ja kuuluvuuskartalla. Kuuluvuuskartta asennetaan tilan sisäänkäynnin yhteyteen. Kartan avulla kuulolaitteen käyttäjä voi valita kuuntelemiskokemuksen kannalta parhaan mahdollisen paikan. Induktiosilmukkajärjestelmän ominaisuuksia on tarkemmin määritelty kansainvälisessä IEC-standardissa ja RT-ohjekorteissa. (Kilpelä 2019)

6. INFO- JA PALVELUPISTE

Ala- ja yläkerrran infopisteet tulisi merkitä selkeämmin. Opasteet ovat kiinnitetty kalusteisiin ja niiden havaitseminen muualta kuin opasteen edestä on mahdotonta. Yläkerran infopisteen olemassa oloa ei tiedä, koska sitä ei ole opastettu eikä merkitty näkyvällä opasteella.

Palvelupisteen opaste on sijoitettu palvelupisteen takaseinään eikä opaste näy sisäänkäynnille. Palvelupisteellä ei ole erikorkuisia istuimia ja palvelutiskin jalkatilan syvyys on liian pieni. Molemmista pisteistä puuttuvat induktiosilmukat.

Palvelutiskin korkeus on 707 mm. Vapaa polvitila tiskillä on vain 190 mm. Keppiteline puuttuu.

Suositellaan lisäämään kohteeseen opasteet, jotka näkyvät eri suunnista tultaessa, ja ovat riittävän korkealla. Palvelutiskin jalkatilan syvyyttä tulisi lisätä, jotta asiakas pystyy paremmin asioimaan palvelutiskillä. Palvelutiskillä tulisi olla myös erikorkuisia istuimia ja keppiteline.

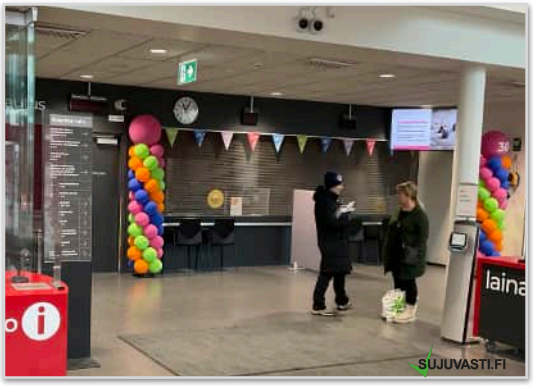

Esteettömyysasetuksen (6 §) mukaan muun rakennuksen kuin asuinrakennuksen tilojen ja asuinrakennuksen yleisten tilojen sekä niiden kiinteän kalustuksen ja varustuksen on sovelluttava liikkumis- ja toimimisesteiselle henkilölle.

Rakennuksen tila- ja sisustussuunnittelussa tavoitteena on kaikkien käyttäjien tarpeiden mahdollisimman kattava huomioon ottaminen. Kalusteiden ja varusteiden valinnassa otetaan huomioon, että niiden käyttö on helppoa myös heikoilla voimilla. Kalusteissa ja varusteissa käytetään mattapintaisia päällysteitä häikäisyn estämiseksi ja materiaalien on oltava kestäviä, helposti puhdistettavia ja allergisille henkilöille sopivia. Kohteiden on oltava hyvin valaistuja ja erottua tummuuskontrastina. Sijoittelussa otetaan huomioon, että sekä seisovat että pyörätuolissa istuvat henkilöt ulottuvat toimintoihin. (Kilpelä 2019)

Palvelupisteet

Palvelupiste sijoitetaan siten, että se on sisäänkäynnistä katsottuna helposti havaittavassa paikassa ja sinne on esteetön kulkuyhteys. Väritys suunnitellaan siten, että tiski erottuu ympäristöstä tummuuskontrastina. Palvelupiste valaistaan selkeästi ja palvelevan henkilön kasvot valaistaan

tasaisesti, siten että kuulovammainen voi lukea puhetta huulilta. Näköyhteyttä ei estetä häikäisevillä tai heijastavilla pinnoilla. Välttämättömien lasiosien on oltava avattavissa tarvittaessa. Vastavalo ei saa häikäistä. Palvelupisteen ympäristön on oltava mahdollisimman meluton ja kaiuton. Palvelupiste rajataan tarvittaessa äänen kulkeutumista rajoittavilla vaimentavilla seinäkkeillä tai esimerkiksi lasiseinillä, joissa vaimennettavuus otetaan huomioon. Palvelupisteen kohdalla kattopintaan voidaan sijoittaa ääntä vaimentava verhous. Palvelupiste varustetaan kuulokojeen käyttäjiä varten kiinteällä palvelusilmukalla, josta tiedotetaan opasteen avulla. Palvelupiste voidaan varustaa lisäksi myös muulla kuuntelun apuvälineellä, esimerkiksi erillisellä kommunikaattorilla. (Kilpelä 2019)

Jonotusjärjestelmä

Jonotusnumerolaite sijoitetaan 900 - 1100 mm:n korkeudelle paikkaan, jossa sen ääreen pääsee myös apuvälineiden kanssa. Numerolapun on oltava suurikokoinen ja selkeä. Jos laitteesta valitaan numero useampaan jonoon, on opastavan tekstin sovelluttava myös näkövammaisille henkilöille. Sokeat henkilöt ja osa heikkonäköisistä henkilöistä eivät saa selvää numerosta, ellei laitteessa ole kuulutusta. Näyttötaulu, joka kertoo vuoronumeron, sijoitetaan 1400 - 1600 mm:n korkeudelle, jotta sen voi nähdä lähietäisyydeltä. Isoissa odotustiloissa tarvitaan useampia näyttötauluja, jotta numeron voi havaita istumapaikalta käsin. Numeron on oltava selkeä ja yhtenäinen. Valopisteistä muodostettu numero on vaikea hahmottaa. Jonotusnumerojärjestelmässä tarvitaan numeronäytön äänimerkin lisäksi kuulutus ja palvelupisteen sijainnista kertova äänimerkki. (Kilpelä 2019)

Palvelutiski

Palvelutiski mitoitetaan siten, että sen ääressä voi asioida istuen ja seisten. Palvelutiskin sopiva korkeus käveleville täyskasvuisille henkilöille on noin 1200 mm. Pyörätuolin käyttäjille sopiva pöytätason korkeus on 750 - 800

mm. Pöydän alla tarvitaan vapaata polvitilaa, jonka leveys on vähintään 800 mm, korkeus vähintään 670 mm ja syvyys vähintään 600 mm. (Kilpelä 2019)

7. INVA WC:T

Kaikissa inva vessoissa oli sininen valaistus. Vessojen valaistus oli alle 300 luksia, suositusten mukaan luksi määrä tulisi olla vähintään 300 luksia.

Oviaukot olivat tarpeeksi leveitä, kaikista kolmesta ovesta löytyi oven sisäpuolelta lankavedin ja kaikkien ovien vetolujuus oli suositusten mukainen. Ovet erottuvat hyvin tummuuskontrastina taustastaan.

Kaikissa inva vessoista pidesuihku on sijoitettuna niin, että siihen ei ylety wc istuimesta käsin. Pidesuihkut tulisi sijoittaa, vaikka wc-istuimen käsinojaan ja säätää niin, että pide toimii automaattisesti (ilman, että hana pitää erikseen avata).

Kaikissa inva vessoista roskikset on sijoitettu niin, että liikuntaesteinen ei pääse pyörällisellä apuvälineellä kuivaamaan käsiä pyyheautomaatille. Roskikset tulisi sijoittaa kauemmas pyyheautomaateista.

Inva vessojen peilin tulisi olla kallistettu, jotta pyörätuoliasiakkaat pystyvät katsomaan siitä helpommin. Tilojen peilit olivat hieman liian ylhäällä. Peilin kallistuminen auttaisi pyörätuoliasiakasta näkemään itsensä paremmin peilistä. Pesualtaan yläpuolelle sijoitettavan peilin alareunan sopiva korkeus pyörätuolinkäyttäjälle on pesualtaan korkeudesta riippuen 800 - 900 mm lattiasta.

Katosta roikkuva hälytysnauha löytyy jokaisesta inva vessasta, mutta lattianrajassa kiertävä hälytysnauha on puutteelline . Kahdessa inva vessassa (118 ja 208) lattianrajassa oleva hälytysnauha on puutteellinen, eikä lanka kierrä koko tilaa vaan jäävät vajaaksi. Yhdestä se puuttuu kokonaan (103). Hälytysnauha tulisi korjata näissä wc tiloissa suositusten mukaiseksi. Kaikista inva vessoista löytyy keppiteline ja vaatekoukut.

WC numero 103

Vessan valaistus 120 luksia on huono, suositeltu valaistus Wc tiloissa on 300-500 luksia. Vessan oven vapaa leveys 895 mm, vetolujuus 1kg. Lankavetimen korkeus on 840 mm.

Pidesuihku sijaitsee liian kaukana Wc pytystä, lastenhoitotaso pitäisi siirtää oikeaan kulmaan, näin mahdollistettaisiin pidesuihkun integrointi. Pyyheautomaatti sijaitsee liian lähellä kulmaa ja roskakori estää pyörätuolin käyttäjän pääsyn automaatille. Oviaukon vasemmalta puolelta löytyy keppiteline. Peilin kuuluisi olla kallistettu. Lattian rajasta puuttuu kokonaan hälytys nauha. Nauhan kuuluu kiertää koko lattian ympäri hätätapauksia varten.

WC numero 118

Valaistus on erittäin tumman sininen (82 luksia) suositeltu valaistus Wc tiloissa tulisi olla 300-500 luksia. Keppiteline löytyy vessan oikealta puolelta. Hälytys lanka ei kierrä lattian tasossa. Pidesuihku on suoraan Wc-istuimen takana. Roskakori estää pääsyn pyyheautomaatille. Tilan peiliä ei ole kallistettu. Oven vapaa leveys 900mm, vetolujuus 0,2kg. Lankavedin löytyy oven sisäpuolelta 850mm korkeudesta.

WC numero 208

Vessan valaistus täysin sininen (80luksia) suositeltu valaistus Wc tiloihin 300-500lux. Keppi pidike löytyy oven oikeasta sisäreunasta.Hälytyslanka ei kierrä lattian tasossa. Pidesuihku on suoraan Wc-istuimen takana. Roskakori estää pääsyn pyyheautomaatille. Tilan peiliä ei ole kallistettu. Oven vapaa

leveys 900mm ja vetolujuus 0,4kg. Lanka vedin löytyy oven sisäpuolelta 850mm korkeudesta.

Käytävällä sijaitsevat naulakoiden toteutus on hyvä, se sopii myös liikuntarajoitteisten käyttöön. Vaatenaulakon korkeus 1539mm, alemman koukun korkeus 1368mm.

Hälytysjärjestelmä

Esteettömyysasetuksen (10 §) mukaan, jos rakennuksessa on valvontajärjestelmä, wc-tilasta on oltava turvahälytysyhteys valvontaan. Esteettömässä wc-tilassa on voitava hälyttää apua ongelmatilanteissa hälytyspainikkeella. Hälytyspainikkeita tarvitaan yleensä vähintään kaksi. Yhteen hälytyspainikkeeseen on ulotuttava wc-istuimelta. Hälytys on voitava tehdä myös lattialle kaaduttua. Jotta hälytyspainikkeeseen voi ulottua helposti lattialta, toinen hälytyspainike sijoitetaan noin 200 mm korkeudelle lattiasta. Alempaan hälytyspainikkeeseen voidaan myös kiinnittää naru kiertämään tila yhtenäisesti seinää pitkin. Narun on erotuttava selkeästi tummuuskontrastina taustasta. Painonapin on oltava helposti käytettävä ja sen yhteyteen sijoitetaan selkeä opaste. Hälytyksen palautuspainike sijoitetaan 900 - 1100 mm:n korkeudelle, vähintään 400 mm:n etäisyydelle nurkasta, jotta siihen ulottuu tarvittaessa myös pyörätuolista. Hälytyksen kytkeytyminen ilmaistaan sekä äänen että valomerkin avulla. Avunpyyntö välitetään oven ulkopuolelle ja valvontaan. Tällöin tarvitaan myös tieto, mistä wc-tilasta hälytys tulee. (Kilpelä 2019)

8. HISSI

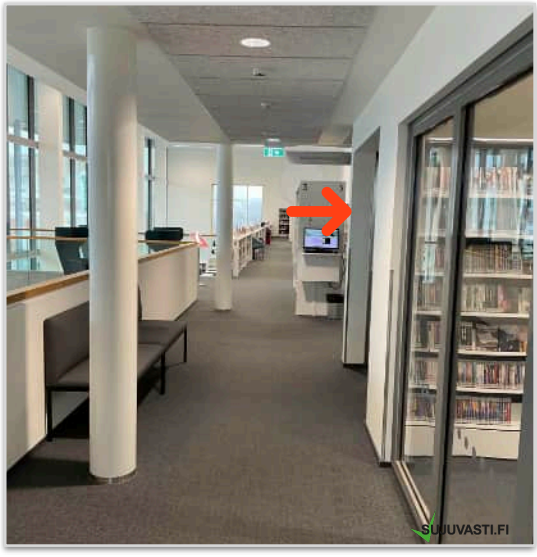

Hissin olemassa oloa ei ole merkitty mitenkään. Hissin opasteet puuttuvat käytäviltä. Hissin oven vapaa leveys on 901mm. Hissikorin syvyys on 3888 mm ja leveys 1300 mm. Käsijohteet löytyvät hissin jokaiselta seinältä, mitattu korkeudeksi 871

mm. Hissin numeropainikkeiden korkeus on 996 mm. Painikkeiden vasemmalta puolelta löytyy pistekirjoitus jokaisen kerroksen kohdalta. Hissi ilmoittaa puheella, kun ovet avautuvat ja sen mihin suuntaan hissi on seuraavaksi menossa, puhe ääni ilmoittaa mihin kerrokseen on tultu.

9. PORTAAT

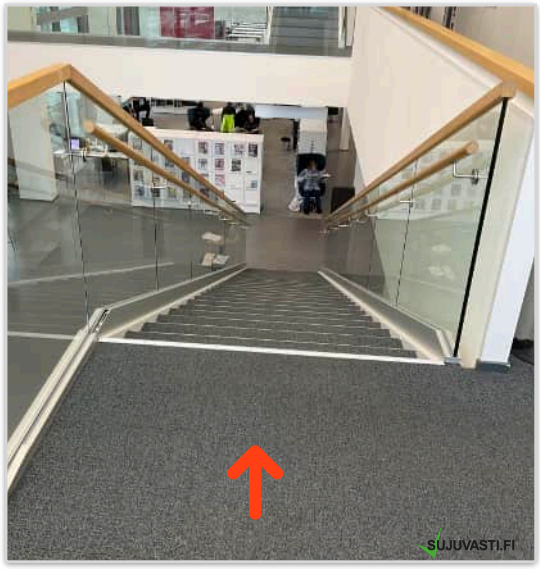

Portaiden etureunassa on ohuet kontrastiraidat. Jälkivalaisevat kontrastiraidat lisäisivät portaiden poistumisturvallisuutta. Portaiden ylätasanteilta puuttuivat portaista varoittavat nastat. Glowwaylla on ruostumattomasta teräksestä valmistettuja nastoja, niitä voidaan käyttää esimerkiksi varoittamaan lähestyvistä portaista. Nastassa on 5 mm kohokuvio ja ne kiinnitetään liimaamalla tai ruuvilla lattiaan noin 75 - 100 mm etäisyydelle toisistaan. Varoitusalueesta tulee suorakaiteen muotoinen alue.

Portaiden käsijohteet ovat vain yhdellä korkeudella, lapsille ja lyhytkasvuisille henkilöille tulisi olla oma käsijohde alapuolella.

Kohteessa ei ollut evakointituolia. Evakointituoli lisäisi poistumistie turvallisuutta. Evac+Chair -tuotteet on suunniteltu mahdollistamaan pyörätuolilla liikkuvien ja muiden liikuntarajoitteisten henkilöiden turvallisen ja nopean hätäpoistumiseen.

10. PALAUTUS- JA LAINAUSPISTEET

Palautus -ja lainauspisteissä asiointi pyörällisellä apuvälineellä on haasteellista. Pisteiden kalusteissa ei ole vapaata jalkatilaa, jonka vuoksi pyörällisellä apuvälineellä asiointi on mahdollista vain sivusuunnassa. Pisteiltä puuttuu kokonaan polvitila.

11. MUUTA HUOMIOITAVAA

Lasipinnoista puuttuvat kontrastiraidat. Kontrastiraidat ovat merkitty lasipintoihin, vain yhdelle korkeudelle tai ne puuttuvat kokonaan. Lasipinnoissa tulisi olla kontrastiraidat kahdella eri korkeudella. Toisen kerroksen siirrettävistä lasiseinistä puuttuivat kontrastiraidat. Lasiseinät oli nipussa käytävän reunassa, eikä lasin reunaa pystynyt havaitsemaan, koska siitä puuttuu kontrastiraidat. Kolmannen kerroksen lasiportista puuttuivat kokonaan kontrastiraidat.

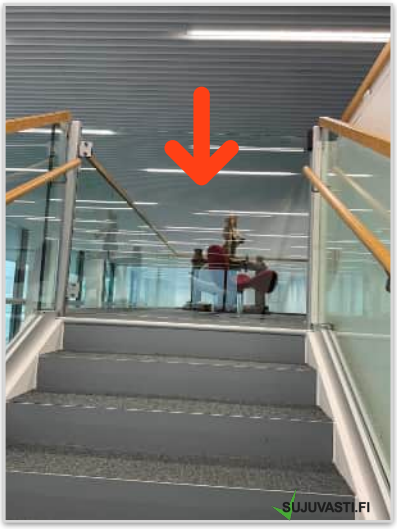

Käyttöturvallisuusasetuksen (10 §) mukaan ikkunat, lasiseinät ja lasiovet, joihin on vaara törmätä, on merkittävä siten, että ne havaitaan helposti. Lasiovet jaetaan puitteilla tai varustetaan selkeästi erottuvin huomio-merkinnöin. Pysyvän huomiomerkinnän sopiva sijoituskorkeus on sekä noin 1000 mm (lasten katselukorkeus) että 1400 - 1600 mm (täysikasvuisen aikuisen katselukorkeus). Yleisön (myös lasten) käyttöön tarkoitettujen

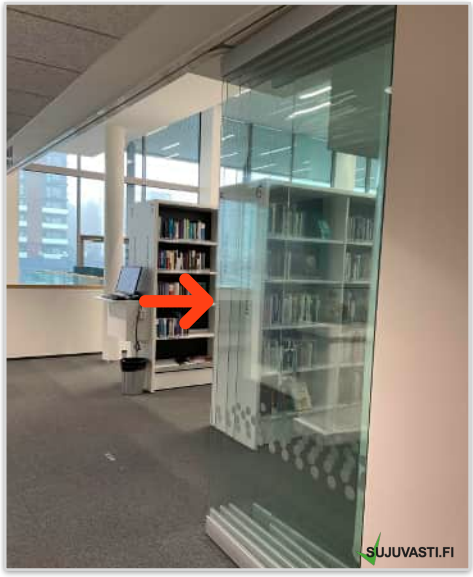

tilojen kulkuväylien ovissa katsotaan olevan törmäysvaara, kun lasipinnan korkeus lattiasta on vähemmän kuin 1500 mm. Suositellaan lisäämään lasipintoihin kontrastiraidat.

Ala-aulassa olevan Defibrillaattorin edessä oli ilmapalloja eikä laitetta pystynyt havaitsemaan niiden takaa.

Defibrillaattorin ja palopostin opasteet olivat puutteelliset. Suositellaan lisäämään opasteita, niin että ne on havaittavissa eri kulku suunnista.

Portaiden alle pääsyä ei oltu estetty. Portaan alle joutuminen voidaan estää esimerkiksi asettamalla kalusteita tai taideteoksia rajaamaan turvallinen kulku.

Sisäänkäynnin yhteyteen voisi asentaa äänimajakan. Ääniopasteet auttavat mm. näkövammaisia henkilöitä suunnistautumaan kohteeseen. Hissille ohjaava äänimajakka sijoitetaan hissin ulkopuolelle, oven yläpuolelle tai ulkona sisäänkäynnillä ulko-oven yläpuolelle. Opasteääneksi valitaan ärsyttämätön, esimerkiksi nakutus tai linnunlaulua muistuttava ääni. Jatkuvasti piippaavaa ääni ei sovellu. Ääniopasteen voi varustaa myös liiketunnistimella, jolloin se aktivoituu vain tarpeen tullen. Tietokoneella käsitellyillä opasteäänillä on hyvä kuuluvuus ja suunnistautumista auttava äänen rakenne.

12. TOIMENPIDE-EHDOTUS

Opasteet

Esimerkki kohdeopasteesta

Rakennuksen sisä- ja ulkotiloihin ja invapysäköintipaikoille sekä tuulikaappiin tulisi lisätä kohdeopasteita ja ohjaavia opasteita. Opasteiden tarkoitus on lisätä kohteen esteettömyyttä ja parantaa palveluiden saavutettavuutta. Opasteet on tarkoitus sijoittaa kohtisuoraan siihen kulkusuuntaan nähden, josta ne on tarkoitettu nähtäväksi. Kohteiden ja sisäänkäyntien on oltava selkeästi opastettuja. Sisäänkäynnin opaste asennetaan sisäänkäynnin välittömään läheisyyteen helposti havaittavaan paikkaan ja opasteessa esitetään ne toiminnot, joihin kyseisen sisäänkäynnin kautta pääsee. Opasteessa näkyy paikan nimi, osoite ja mahdollinen porrasnumero. Valaistuksen ja tummuuskontrastin on oltava hyvä. Sisäänkäynnin opasteessa käytetään samoja värejä, symboleja ja merkintöjä kuin kiinteistön muussa opastuksessa, jotta opastus on yhteneväinen. Taustaksi ei sovellu läpinäkyvä rakenne, lasiseinä, -ovi, -levy eikä läpinäkyvä muovilevy, koska tekstin sekä symbolien ja taustan välille ei tällöin synny tummuuskontrastia. Kiiltävä opasteen pinta vaikeuttaa lukemista.

Hissien sijainti opastetaan hissisymboleilla. Opasteen on oltava sellainen, että sen voi hahmottaa lähietäisyydeltä sekä heikon näön avulla että sormin tunnustellen. Hissin sijainti opastetaan myös äänimajakalla tai kutsupainikkeille johtavalla opastavalla koholistalla tai molemmilla. Kerrosnumero merkitään kohonumerona välittömästi hissin kutsupainikkeiden yläpuolelle.

Ohjaavatopasteet on tehtävä tarvittaviin kohtiin kulkusuuntaa opastavia sekä risteyskohdista, portaista, luiskista ja tasoeroista varoittavia materiaali- ja tummuuskontrastiin perustuvia merkintöjä. Ne ovat kohomerkintöjä, jotka voi tunnistaa näkövammaisen valkoisella kepillä ja jotka tuntuvat myös jalan alla.

Kuvissa on esimerkkejä ohjaavista ja varoittavista opasteista.

Ohjaava opaste tuulikaappiin

Varoittava ja ohjaava opaste sis.käynnille

Jälkivalaiseva kontrastiraita portaaseen värit tumma/vaalea

Varoittava opaste portaan kohdalle

Invapaikka

Esteettömien autopaikkojen opasteet tulee sijoittaa etenkin yleisissä ja asiakaspysäköinnin tiloissa siten, että ne näkyvät jo hyvissä ajoin ajoväylältä autopaikalle ajettaessa.

Avausautomatiikka

Avauspainike sijoitetaan oven avautumispuolelle, 900-1100 mm:n korkeudelle ja vähintään 400 mm:n etäisyydelle nurkasta. Sijoituksessa otetaan huomioon, että käyttäjän ei tarvitse siirtyä pois avautuvan oven tieltä. Ovien säätömahdollisuuden avulla voidaan ottaa huomioon myös hitaasti liikkuvien tarpeet.

Invawc:t

Vessojen valaistusta tulisi lisätä, suositusten mukaan luksi määrä tulisi olla vähintään 300 luksia.

Pidesuihkut on siirrettävä niin, että niihin ylettyy wc istuimesta käsin.

Roskikset tulisi sijoittaa niin, että liikuntaesteinen pääse pyörällisellä apuvälineellä kuivaamaan käsiä pyyheautomaatille.

Inva vessojen lattianrajaan tulisi lisätä täysmittaiset hälytysnauhat.

Kontrastiraidat

Lasipintoihin on lisättävä kontrastiraidat. Kontrastiraidat tulisi olla kahdella korkeudella.

Äänimajakka

Ääniopasteet auttavat mm. näkövammaisia henkilöitä suunnistautumaan kohteeseen. Ulko-oviin ja hissille ohjaavat äänimajakat sijoitetaan ulkopuolelle, oven yläpuolelle tai ulkona sisäänkäynnillä ulko-oven yläpuolelle.

Evakointituoli

Evakointituoli lisäisi poistumistie turvallisuutta. Evac+Chair -tuotteet on suunniteltu mahdollistamaan pyörätuolilla liikkuvien ja muiden liikuntarajoitteisten henkilöiden turvallisen ja nopean hätäpoistumiseen.

Esimerkiksi tulipalotilanteessa rakennuksen hissit eivät yleensä ole käytettävissä. Evac+Chairin avulla liikuntarajoitteisten henkilöiden siirtäminen onnistuu turvallisesti ja nopeasti myös portaikoissa, jolloin poistuminen tapahtuu sujuvasti kiinteistön normaaleja hätäpoistumisreittejä käyttäen. Useat mallit soveltuvat myös vain yhden henkilön operoitavaksi.

Tuolit ovat kevyitä, ja ne hyödyntävät portaita laskeuduttaessa kitkaa ja maan vetovoimaa, tuolien toiminta ei perustu nostamiseen. Tuolien nerokas

jarrumekanismi toimii portaikossa itsestään, eikä sitä tarvitse erikseen muistaa laittaa päälle tai säädellä esimerkiksi jarruvivuista.

Toimenpiteitä ei ole merkitty tärkeysjärjestykseen, asiakas voi itse päättää missä järjestyksessä puutteet korjataan.

Lattiaan tehtävät opasteet

Lattiaan ja jalankulkualueille on tehtävä tarvittaviin kohtiin kulkusuuntaa opastavia sekä risteyskohdista, portaista, luiskista ja tasoeroista varoittavia materiaali- ja tummuuskontrastiin perustuvia merkintöjä. Ne ovat kohomerkintöjä, jotka voi tunnistaa näkövammaisen valkoisella kepillä ja jotka tuntuvat myös jalan alla.

Sisätiloissa käytetään opastavaa, reunoiltaan viistettyä 20 - 30 mm leveää ja 5 mm:n korkuista yhtenäistä koholistaa. Listalla opastetaan sisäänkäynniltä palvelupisteeseen, hisseille tai muihin pääkohteisiin. Lista voidaan asentaa lattia-asennuksen yhteydessä ja myös jälkiasennuksena. Kulkureittiä voidaan korostaa tummuuskontrastilla. Lattian kuvioinnit tai voimakkaat värit poikkiraidoissa saattavat johtaa mm. näkövammaisia henkilöitä harhaan ja luulemaan näitä tasoeroiksi.

Ohjaavia merkintöjä suunniteltaessa on suositeltavaa olla yhteydessä näkövammaisuuden asiantuntijoihin. (Kilpelä 2019)

Kuvat ja esteettömyyskartoitus Harri Grönvall, sujuvasti.fi